

Crisis Theologica

In Qva Selectiores, Et Acriores hujus, et elapsi sæculi controversiæ,
subsecuturâ in Elencho legendæ discutiuntur

Crisis Theologica - In Qva Selectiores, Et Acriores hujus, et elapsi sæculi
controversiæ, subsecuturâ in Elencho legendæ discutiuntur

Casnedi, Carlo Antonio

Ulyssipone, 1712

Sectio Qvarta. Ejus argumenta pro non licito usu minùs tutæ probabilioris,
si stans pro lege sit probabilis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84796](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84796)

minùs tutis probabilioribus, aut moraliter certis, contradiçtorijs, ex quibus tot sunt falsæ, quot veræ. Sicut ergo animus sequendi quamlibet ex his non abducit moraliter à Deo, immò nec materialiter, nam à Deo, nec materialiter recedimus, nec accedimus; ita nec animus sequendi quamlibet ex illis. Quod enim à Deo nobis vetatur, est formalis violatio, non autem sola etiam materialis divisa ab illà; maxime si hæc materialis certò probabiliter negetur, ut in casu nostro, etsi posset quoque certò probabiliter affirmari.

S E C T I O IV.

Ejus argumenta pro non licito usu minùs tutæ probabilioris, si stans pro lege sit probabilis.

S U M M A R I U M.

Negat licitum sequi minùs tutam probabiliorem, n. 44.

Ejus rationes à n. 45. ad 48.

Faciunt quòd argumentum ex periculo peccati materialis suadent non licere probabiliorem minùs tutam, n. 50.

Dico quòd cum æque deus lex de vitando errore materiali, ac peccato materiali, si licet tutior minùs probabilis, licet minùs tuta probabilior, n. 51.

Si aliqua præferenda, præferenda minùs tuta probabilior, nec ulla dari potest lex de tutiori minùs probabilis, n. 52. 53.

Solvo rationes à n. 55. ad 57.

N.
44.
De
Charl.

Docet cap. 21. pag. 157. quòd, nec licitum sit sequi minùs tutam probabiliorem, si tutior sit probabilis; etsi enim credere possum veram probabilior, non tamen continuo licet secundum eam agere, quia exponeret se periculo probabili peccati; nam licet assensus opinionis probabilioris non sit imprudens, est tamen ejus usus, quia usus separari nõ potest ab hac malà circumstantià, nempe à periculo peccati, à quo separari potest assensus probabilior: ex. gr. licet judicare possum aliqua verba non includere blasphemiam, non tamen prudens erit judicium practicum, quòd ea verba preferre possum.

N.
45.

Probat 1. eà regulà, Quod tibi non vis, alteri ne feceris; sed nemo veller, ut famulus poneret aliquid sibi probabiliter displiciturum, etsi probabilius videretur famulo eam non displiciturum: ergo nemo potest velle ponere aliquid, etsi probabilius, Deo non displiciturum, si probabile simul sit displiciturum.

N.
46.

Probat 2. ex charitate, quæ postulat, ut

præferamus Deum omni incommodo nostro, quoties probabile est ejus legem violandam: ergo gravissimè leditur charitas, si ponamus opus cum probabili timore offendendi Deum; sed hoc accidit in eligente minùs tutam probabilior, quoties tutior est probabilis: ergo.

Probat 3. ex prudentià, quæ obligat omittere omne id, quod probabiliter potest nos 47. separare à Deo.

Probat 4. cap. 22. quia ad peccatum requiritur, ut liberè violetur Dei lex; cum autem sequens probabilior minùs tutam cognoscere probabiliter possit periculum violandi Dei legem, & id eligat, eo ipso nil deest ad peccatum. Nec subterfugimus per nostram distinctionem peccati materialis, & formalis, quasi verò tunc tantum sit sequendum tutius, quando præter violationem legis imminet aliud damnum; nam Innocentius XI. (ait pag. 167.) damnavit dicentem, Inn. XI. non esse illicitum sequi probabilem de valore Sacramenti, nisi vetet lex, conventio, aut periculum gravis damni incurrendi: ergo licet nec lex positiva vetet, nec conventio, nec imminet periculum alicujus damni, adhuc illicitum est sequi probabilem. Cur autem, nisi quia periculum esset, quòd Sacramentum foret nullum? Ergo ipsa sola materialis irreverentia est vitanda.

Probat 5. cap. 23. ex tot minis, & promissis, quibus Deus utitur, ut nos suæ legis 49. observantes efficiat: ergo non tantum vult, ut pareamus legi, dum ea certò constat; sed etiam, ne ponamus id, quo probabile est eam violandam. Trahit in hunc finem exempla Sanctorum, & textum sæpe adductum, quòd via apparens iusta ducat ad mortem; & quia excusabilia essent peccata persequentium Ecclesiam, qui putabant obsequium se præstare Deo: ex cap. 24. dicit hoc sensisse Scotum, Adrianum, Almainum, Caietanum, Gabrielem, Authorem Armillæ.

Scotus.
Adrian.
Almain.
Caret.
Gabriel.
Armilla.

Laudo in hoc Doctore consequentiam, N. apertè enim fatetur cap. 21. pag. 155. quòd argumenta sumpta ex inculcatione legis, ex De ijs, quæ Deo debemus, ex charitate, & alia adducta contra licentiam minùs tutæ, minùs, aut æquè probabilis suadeant illicitum quoque usum minùs tutæ probabilioris, si adest periculum probabile violandi legem. Quare Author iste non est Probabiliorista, sed Tutiorista.

At facillimè ejus argumenta exploduntur, si advertatur, quòd non inferioribus 51. promissis, & minis impellat nos Deus ad veritatem, quàm ad aliarum legum observantiam;

tiam; nam non minus datur lex de veritate, ac de aliis virtutibus. Rogo modo Antonium, cur jacens inter tutiorem minus probabilem, & probabilio-rem minus tutam, teneatur ad illam? Si dixerit, ut dicit, quia sequendo minus tutam probabilio-rem exponit se periculo violandi materialiter Dei legem; urgebo, quod etiam sequens tutio-rem minus probabilem contra probabilio-rem minus tutam, exponat se periculo violandi legem veritatis: si ergo ex periculo probabili violandi aliam Dei legem infert, nos teneri ad tutius minus probabile; longe maiori jure inferam ego, quod ex periculo probabili recedendi materialiter a veritate, assentiendo minus probabili tutiori, omisso assensu erga probabilio-rem minus tutam, tenebimur eligere probabilio-rem minus tutam præ tutiori minus probabili.

N. Accedit, quod, si hic Doctor magis stat
52. pro securitate opinionis a peccato materiali,
De quam pro securitate opinionis ab errore ma-
Charl. teriali, cur tantum sibi plaudit de veritate, speciosum scribens frontispicium, *Viam veritatis elegi*? Cur in Probabilistas tantum fremit, quod minus probabilem sequantur, pugnans ibidem pro aris, & focis, pro maiori apparentia veritatis, quam modo nihili facit? Cur contra ignorantiam tam vehementer concitatur, cum tamen nunc ex duplici iudicio probabili, & probabiliori, stet pro minus probabili? Cur probabile periculum erroris materialis non præfert periculo probabili peccati materialis; præsertim cum ipse error materialis (si forte inest iudicio minus probabili, & quidem inest probabilius est) sit etiam peccatum materiale; nam est contra legem veritatis; quod non accidit iudicio probabiliori stante pro minus tutâ, ad summum enim inest probabile periculum peccati materialis, cum probabili periculo erroris materialis; inest, inquam, iudicio probabiliori circa minus tutam? Ergo si ex malis minus est præferendum, præferenda potius est probabilior minus tuta, quam tutior minus probabilis: nam in sequelâ tutioris minus probabilis, & est periculum probabile peccati materialis; & est probabilius periculum erroris materialis: in sequelâ autem probabilioris minus tutæ est tantum probabile periculum peccati materialis, cum minus probabili periculo erroris materialis. Addo, quod cum dicat, satis esse ad peccatum voluntariam legis violationem, eo ipso error materialis, qui probabilius inest potest iudicio minus probabili, non tantum erit peccatum materiale, sed & formale, quia contra legem veritatis cognitam: ut enim

lex charitatis erga Deum obligat ad tutius, & qui sequitur minus tutam peccat propter hoc, ait Antonius, non tantum materialiter, sed & formaliter; ita dicam ego, quod lex veritatis ad verius: ergo qui scienter sequitur minus veram, omittit verum, errat materialiter, & simul peccat tum materialiter, tum formaliter, quia scienter contra legem veritatis.

Demum tantum abest, ut detur, quin nulla dari potest lex de sequendâ tutiori minus probabili, præ probabiliori minus tutâ, quia, si, ut sæpe dixi, plures tutiores materialiter, & suis Patronis probabiliores damnatæ fuere hæcenus, ut scandalose &c. quanto magis tutiores minus probabiles? Ergo, si implicat lex de sequendâ semper tutiori sibi probabiliori, nam datur lex obligans sequi opiniones damnabiles, & damnatas, implicat ob eandem rationem, ut data fuerit, aut detur lex sequendâ semper tutiorem minus probabilem, præ probabiliori minus tutâ.

Ad rationes, et si solutio pateat ex dictis, cum eadem sint argumenta sæpe repetita, nego minorem, vel eâ transmissa, nego consequentiam. Disparitas est, quia mihi nihil est alterius iudicium, & intentio, sed opus econtra Deo.

Ad 2. præferentia, quam Deo debemus, stat, quod Deum, neglectis omnibus creaturis, præferamus omni rei certo vitæ, aut probabiliter iudicatæ vitæ; non quod præferamus rei probabilius, aut probabiliter negatæ vitæ; talis enim præferentia, nec cadit, nec cadere potest sub lege, cum implicet lex de tutiori, aut probabiliori.

Ad 3. dico nullum peccatum materiale nos separare a Deo, nisi sit peccatum for- male.

Ad 4. dico, quod eligens minus tutam materialiter, sub iudicio probabiliori de ejus licentiâ, & cum potentiâ proximâ ad probabile iudicium de non licentiâ, non potest peccare formaliter; ut enim quis formaliter peccet, non satis, ut dixi disp. 18. art. 8. possibile iudicium de peccato materiali, & ejus libertas, sed necesse, ut careat iudicio subjectivè probabili, aut probabiliori de non peccato materiali, quo tunc non caret. Ad paritatem ex Sacramentis, dico eam rectè damnatam; non enim est prædictæ probabilis opinio docens, licitum uti materia probabili, exclusâ lege, aut proximi damno, exponendo Sacramentum nullitati, sine gravissimâ causâ; etsi esset speculativè probabilius non frustrandum.

Ad 5. nego consequentiam; probari enim non

Alex.
VIII.

non supponi debet, quod teneat sequi tutius; immo satis esse probabilissimam, etsi sit minus tuta, definivit Alexander VIII. ergo violatio materialis non separat a Deo, nec tenemur eam vitare. Idem patet in moraliter certis minus tutis. Cur ergo hoc dici non potest in probabilioribus, immo in æquæ, aut minus probabilibus?

SECTIO V.

Quid Antonius dicat de invincibili juris naturalis ignorantia?

SUMMARIUM.

Alex. VIII. damnat, quod invincibilis juris naturæ ignorantia non excuset a peccato, n. 58. Antonius ait, quod rarissime lateat veritas conclusionis a jure naturali remotissima, ibid. Hac doctrina illudat Decretum Alexand. n. 59. ad 61. Et facit medietatem Ecclesie Doctorum invincem contra licentium venialiter peccasse, n. 62. Nemo dolere tenetur de puro peccato materiali, n. 65-66.

N.
58.
Alex.
VIII.
De
Charl.

Laudata censurâ Alexandri VIII. damnantis opinionem, quod invincibilis ignorantia juris naturæ non excuset a peccato formali, ait Antonius cap. 25. gravem esse inter T.T. controversiam, an talis invincibilis ignorantia, seu totalis inscitia alicujus veritatis naturalis in adultis ratione utentibus detur. Ita autem exponit invincibilem ignorantiam per dictam inscitiam, quia non vult concedere Probabilistis, quod tunc etiam detur invincibilis ignorantia veritatis, quando veritas cognosci probabiliter potest, dummodo certò cognosci non possit. Videtur autem Antonius velle, eam vix esse possibilem, & vix ullam talem juris naturæ ignorantiam dari, quæ ab omni peccato saltem veniali excuset. Primò, quia Scriptura refert plures à Deo punitos, in quibus nullam fuisse culpam crederemus, nisi Spiritus S. culpam fuisse doceret. Secundò, quia ea est mens Sanctorum, qui humili corde abolere studuerunt, quæ ignoranter patrarunt. Tertiò, quia vera dilectio obligat dolere, non tantum de peccato formali, sed & de materiali; ut patet in filio, qui, si prorsus inscius patrem occidisset, doleret de eo peccato materiali, de quo gaudere nequit, juxta decretum Innocentii XI. damnantis, licitum gaudere de morte patris in ebrietate illatâ. Quarto, quia vix umquam adultus potest esse certus, suam ignorantiam invincibilem fuisse

in actione juri naturæ opposita; & ideo pag. 185. ait, quod, vel nunquam vel rarissime lateat veritas conclusionis a jure naturali remotissimæ, ut si diligentia, & oratio necessaria adhibita fuisset, & animus à cupiditate alienus, potuisset ea dubitative saltem cognosci, & sic non omnino ignorari.

At hæc doctrina mihi non placet. Primò, N. quia videtur illudere decreto Alexandri VIII. si enim talis ignorantia vix est possibile, ergo Papa definivit, quod id, quod vix est possibile, excuset a peccato formali. Quod rejeci disp. 5. sect. 2. §. 1.

Secundò, quia Alexander absolute dicit, N. excusare a peccato formali; sed tam mortale, quàm veniale est peccatum formale; ergo excusat etiam a veniali: ergo dicere, quod pierumque cuique ignorantie juris naturæ infit saltem veniale, est dicere, talem ignorantiam, etiam circa remotissima a jure naturæ, non esse possibilem: ergo Papa damnavit sub conditione pierumque chimericâ; cum per Antonium vix possibilis sit ignorantia invincibilis etiam circa remotissima a jure naturæ, quæ immunis sit ab omni veniali.

Tertiò, quia hic Author concedere tenetur sanctissimos Ecclesie DD. quantumlibet sapientes, inter se contradicentes, quorum media pars tantum verum dixit, peccasse se semper saltem venialiter, circa veritates naturales ignoratas. Sanè genius istæ multiplicandi tot peccata, in mediâ parte Doctorum contradicentium, mihi non arridet; meliorem enim de Ecclesie Doctoribus concipio opinionem, ut mihi eorum favorem promerear. Ecce, quò hujus, & similium Authorum doctrina, exclamationes, & lacrymæ ducant. Jam non miror, quod adeo faviant in Probabilistas, ut video, tot peccata sine ullo fundamento in mediâ parte Ecclesie Doctorum multiplicari. Porro, tum quod ignorantia legis, de cujus existentia inter Catholicos disputatur, invincibilis sit, patet ex S. Anton. & Adriano, qui eam vocant invincibilem, ut dixi disp. 5. sect. 2. §. 2. & sect. 4. §. 2. Tum, quod frequens sit inter Ecclesie DD. & T.T. circa remotas juris naturæ conclusiones, contradictio, præter allata disp. 5. sect. 4. nemo est, qui nesciat: quot enim, vel in solâ justitiæ, & contractuum, religionis, & simonice, juramenti, & voti, justæ, & inculpatae defensionis, materiâ? Quot igitur peccata venialia erunt, vel in uno solo ex alterius Ecclesie DD. contradicentibus; & quidem eò plura, quò de pluribus disputavit, & quò scientior fuit? Apage tristem hunc genium, cujus tota doctrina

N.
59.
Alex.
VIII.

N.
60.
Alex.
VIII.

N.
61.

S. Amro-
nin.
Adrian.